

ESMUC

GENER 2007
NÚMERO 14

ESCOLA
SUPERIOR
de MÚSICA de
CATALUNYA

Escola Superior de Música de Catalunya

Inauguració del curs 2006-2007
amb l'Orquestra
Simfònica de l'ESMUC

ACTUALITAT

L'ESMUC estrena Orquestra Simfònica en el marc de l'acte inaugural del curs acadèmic

D'esquerra a dreta: Josep Roda, Salvador Mas i Miquel de Palol

Un moment de l'entrega de diplomes als alumnes llicenciats de l'ESMUC

FOTOS: MIQUEL PERALES

Salvador Mas dirigeix la nova Orquestra Simfònica de l'ESMUC en el seu debut

Davant una sala de cambra (sala Oriol Martorell) pràcticament plena, l'Escola Superior de Música de Catalunya va donar oficialment el tret de sortida a l'activitat acadèmica del curs 2006-2007 articulant per primera vegada un acte d'inauguració que va incloure la lectura d'una lliçió magistral. *L'herència neoplatònica i el progrés científic en el Barroc musical* és el títol de la lliçió impartida per l'escriptor Miquel de Palol, el qual va resseguir de manera exhaustiva els orígens i influències dels grans noms de la música del XVII. Afirmar Palol: "Bach racionalitza en termes objectius l'herència de Muffat, Pachelbel, Fischer i en general dels sincretistes de la kabala, l'alquímia i l'astrologia. Les sèries de

peces ordenades tonalment, des de les suites fins al mateix *Clave Ben Tempert*, què són sinó seriacions astrals en la línia de l'*Hexachordum Apollinis*, de l'*Apparatus Musico-Organisticus*, del *Musicalischer Parnasus*, del *Blumen-Strauss*, de l'*Ars Magna Consoni et Dissoni*?". Davant un públic atent, el polèmic escriptor (autor, entre altres, de la novel·la *Un home vulgar*, protagonitzada per un afinador d'orgues i recentment guardonada amb el Premi Joanot Martorell) va plantejar diverses preguntes recollides amb interès pels assistents. Entre ells, el director de l'ESMUC, Salvador Mas, que va ser l'encarregat, juntament el coordinador general de l'Escola i sots-director general d'Ensenyaments Artístics, Josep Roda, de lliurar els diplo-

mes acreditatius de la titulació als primers estudiants llicenciats de l'ESMUC. Una desena de representants dels estudiants, en nom de tots els llicenciats, van recollir el seu títol. Per cloure l'acte, va tenir lloc el preludi de la presentació oficial de l'Orquestra Simfònica de l'ESMUC: una vuitantena de joves, dirigits pel director de l'Escola, Salvador Mas, van interpretar la sardana lliure per a orquestra *Empúries*, d'Eduard Tolrà; així com la cèlebre *Obertura festiva acadèmica*, op. 80 de Johannes Brahms, on els músics van poder de mostrar part del treball que es traduirà en la presentació oficial de l'Orquestra, prevista per al proper 30 de gener de 2007, a la mateixa sala de cambra de *L'Auditori*.

Reconeixement per l'oficialitat del fiscorn

FOTOS: MIQUEL FERALES

Els sotsdirector de l'ESMUC, Oriol Ponsa, i el cap del Departament de Música Tradicional, Pep Moliner, recullen el premi de mans del president de l'Obra del Ballet Popular, Joan Vidal i Gayola

L'ESMUC va rebre, el mes de novembre passat, el Premi a Iniciatives Renovadores que atorga l'Obra del Ballet Popular, entitat degana en la promoció de la música i la dansa tradicionals catalanes. El premi respon al reconeixement per haver incorporat la titulació superior de fiscorn

a les que ja es poden cursar a l'Escola Superior de Música de Catalunya, assumint així una antiga reivindicació d'aquests instrumentistes. A partir, doncs, d'aquest curs acadèmic 2006-2007, els estudiants que ho desitgin poden obtenir el títol superior d'aquest instrument, així com també el de cornamusa

i acordió diatònic, instruments també incorporats a l'oferta docent de l'ESMUC. Segons el cap del Departament de Música Tradicional de l'ESMUC, Pep Moliner –també instrumentista de fiscorn–, es tanca així “un greuge històric, perquè tots els instruments de la cobla ja gaudien d'aquesta oficialitat”.

Presentació de dues propostes discogràfiques sobre compositors catalans

El 24 de novembre passat es van presentar a l'aula de cor de l'Escola dues noves propostes discogràfiques sobre dos compositors catalans: **Joaquín Nin-Culmell** (1908-2004) i **Francesc Valls** (ca. 1671-1747). Totes dues iniciatives han comptat amb la participació de professors i estudiants de l'Escola.

La presentació de la primera proposta, editada per Columna Música, va anar a càrrec d'Àlex Susanna, Jorge de Persia, Eduard Resina i Montserrat Bonet, els quals van donar diferents visions sobre la personalitat i l'obra de Nin-Culmell. L'acte va concloure amb la interpretació d'alguns fragments de la *Missa Brevis* per a cor i orgue, interpretada pel cor de cambra Diapasón i Pau Casan al piano, sota la direcció de Montserrat Bonet.

La presentació del CD sobre Francesc Valls va anar a càrrec de Joan Grimalt, Montserrat Urpí i Josep Borràs, els quals van analitzar tant les obres contingudes en l'enregistrament com la presència de Valls en l'actual producció editorial i discogràfica, a més de la creixent tendència d'iniciar la investigació musical des d'un punt de vista performatiu. Com a cloenda de l'acte es van escoltar fragments de l'enregistrament de la *Missa quarti toni*, interpretats pel grup Exaudi Nos sota la direcció de Joan Grimalt.

L'ESMUC, premiada per complir els criteris d'integració laboral

El 30 de novembre passat, l'Escola va ser reconeguda com a una de les empreses pioneres en integració laboral de persones amb discapacitats per la Federació ECOM. En aquest cas, la tasca d'integració s'ha coordinat a través del Servei d'Integració Laboral de L'Hospitalet. Des de l'any 1972, la Federació ECOM recull i potencia els passos de les Associacions que la formen. L'objectiu és aconseguir que les persones afectades per qualsevol tipus de discapacitat física puguin participar, lliurement, en totes les activitats socials.

Apunt cinematogràfic

El 28 i 29 de novembre passats, el *fortepiano* de l'Escola Superior de Música de Catalunya, còpia d'un instrument original de Johann Fritz (Viena 1813), localitzat a Ginebra en una col·lecció privada, va protagonitzar algunes de les escenes de la darrera pel·lícula del director Pere Portabella, titulada *Variacions*. El pianista Daniel Ligorio va ser l'encarregat de tocar el *fortepiano* de l'ESMUC, mentre que el tècnic del Parc d'Instruments de l'Escola, Robert Jaumandreu, es va desplaçar a la població de Cardedeu per realitzar el seguiment i posada a punt de l'instrument.

Més premis L'estudiant de primer curs de fiscorn Eduard Prats ha obtingut la beca Josep Maria Bernat per a joves instrumentistes de cobla. L'ajut, que atorga l'associació Amics de Josep Maria Bernat (en record del reconegut compositor de sardanes i música de cobla), té una dotació de 2.500 euros.

¿Ordenadors amb oïda absoluta?

La informàtica al servei de la descripció tonal d'enregistraments musicals

per EMILIA GÓMEZ GUTIÉRREZ

Introducció

La quantitat de material sonor a la nostra disposició a través de xarxes informàtiques o de sistemes d'emmagatzematge personal s'ha multiplicat enormement els últims anys. Tan sols en un dispositiu portàtil es poden guardar fins a 15.000 cançons, i aquesta quantitat augmenta significativament si considerem un espai d'emmagatzematge més gran (per exemple, un disc dur) o la música disponible a través d'Internet. Aquesta proliferació de col·leccions digitals de música demana el desenvolupament de tecnologies capaces de proporcionar a l'usuari eines que hi permetin una interacció fàcil i significativa. Cal esmentar que una gran quantitat d'aquestes músiques no està transcrita (música moderna, improvisacions, músiques tradicionals, etc.) i, per tant, no és possible l'aproximació analítica a partir d'una partitura. Una gran part de la recerca desenvolupada els últims anys està relacionada amb aquest tema, i la quantitat de treballs publicats reflecteix l'interès creixent i la necessitat de fer cerques dins d'aquest contingut de manera eficient i efectiva.

En aquest context, la descripció automàtica de la música digitalitzada és, si no el més important, un dels elements clau per poder enriquir i millorar la interacció amb grans arxius de material sonor. El funcionament és el següent: l'ordinador executa un programari que analitza cada arxíu sonor i n'elabora automàticament una descripció que inclou els aspectes musicals més rellevants: ritme, harmonia, melodia, timbre (instrumentació), etc. Aquests resultats es guarden a l'ordinador en una base de dades i es poden fer servir *a posteriori* com a criteris de cerca. Per exemple, un usuari pot buscar una peça *lenta*, en tonalitat *Sol major*, i per a *quartet de corda*. El fet de poder interactuar directament amb aquests termes musicals és precisament el que confereix un valor afegit al sistema. A més, aquesta descripció automàtica també es pot fer servir per comparar peces musicals diferents, de manera que un usuari pot buscar una peça similar a una altra segons criteris musicals diferents. Finalment, amb aquesta tecnologia, l'ordinador pot fins i tot analitzar la col·lec-

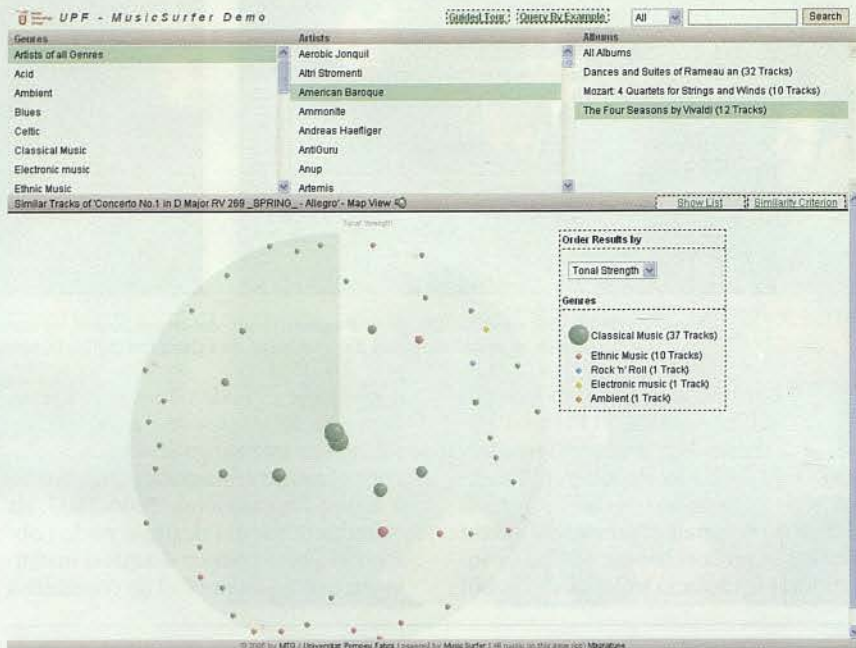

Figura 1: sistema MusicSurfer de recomanació musical basada en descripció automàtica

ció musical d'un individu determinat i proposar-li música que desconeix; és a dir, actuar com un "recomanador musical". Un exemple n'és el MusicSurfer,¹ un sistema de recomanació musical automàtic basat en aquest principi i que treballa amb una col·lecció d'un milió de cançons. (Vegeu la figura 1).

La tonalitat és un dels aspectes musicals que han estat menys tractats en la literatura de computació musical, i és precisament l'objecte d'aquest article. Hi ha una infinitat de problemes que sorgeixen quan intentem extreure automàticament una descripció tonal mitjançant l'anàlisi d'un enregistrament sonor fent servir programes informàtics. Durant els últims anys hem intentat proposar solucions a aquests problemes per mitjà d'un enfocament computacional per a la descripció automàtica dels aspectes tonals de la música, a partir de l'anàlisi de senyals d'àudio polifònics, és a dir, enregistraments que contenen més d'una veu musical alhora.

Utilitzarem la definició de tonalitat com a sistema de relacions entre una sèrie de notes (que formen melodies i harmonies) que tenen una tònica (o nota principal) com a element més important. Una nota es defineix per la seva altura i durada, i de la mateixa manera, l'altura d'una nota es pot expressar com el conjunt de dos elements: el cromà (o *pitch class*, per exemple,

la) i l'octava (per exemple, 4). A més de la tònica, els elements més importants d'una tonalitat són la dominant (5è grau) i la subdominant (4t grau), que estan relacionades amb la tònica per intervals de quinta justa ascendent i descendent, respectivament. Podríem dir que hi ha dos modes principals, major i menor, i que per a una afinació en temperament igual es defineixen un total de 24 tonalitats (12 majors i 12 menors) que es representen en el cercle de quintes, il·lustrat en la figura 2.

Una gran part de la recerca durant la història recent s'ha adreçat a definir mètodes d'anàlisi automàtica de partitures, que es codifiquen generalment en format MIDI. Però de la major part de la música que existeix actualment no en tenim (mú-

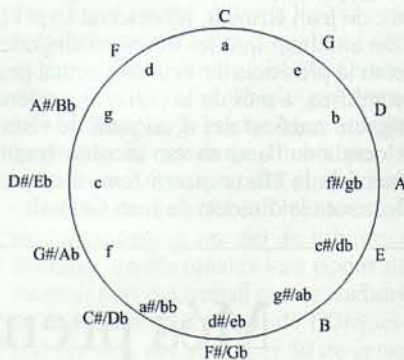

Figura 2: Cercle de quintes

1. <http://musicsurfer.iaa.upf.edu/>

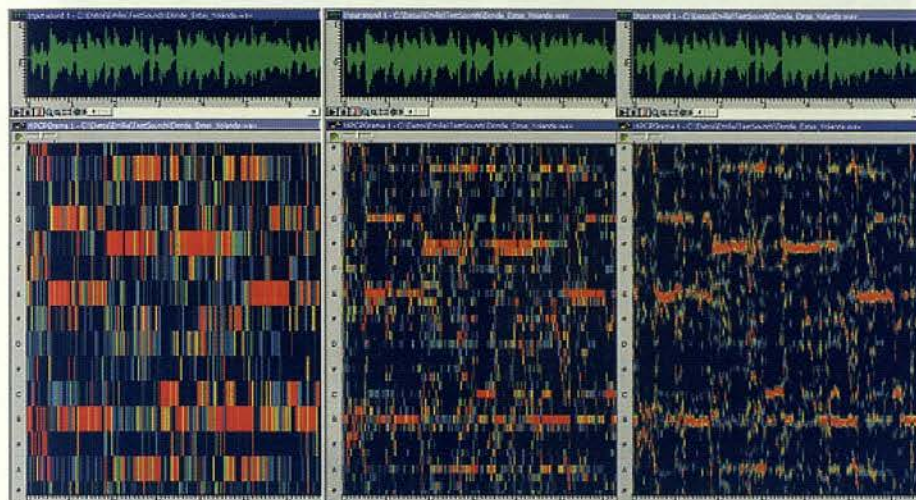
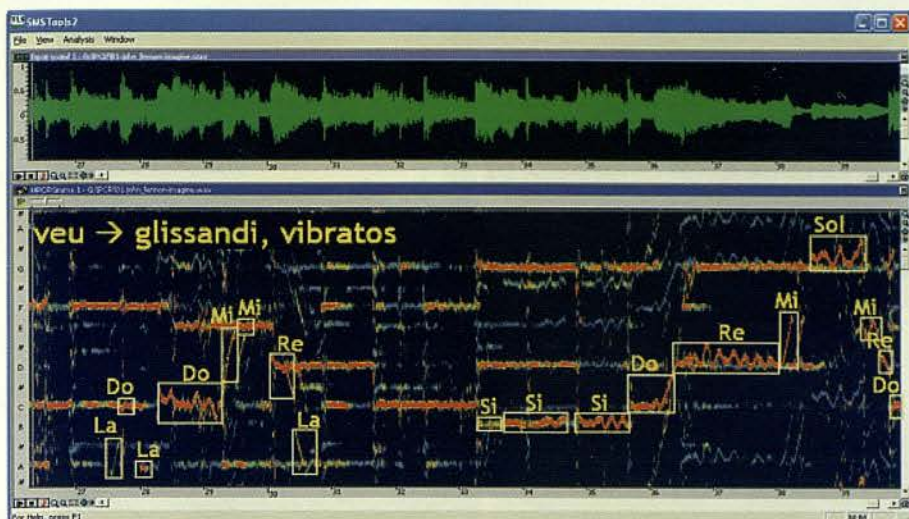

Figura 5: descriptors de cromata calculats amb diverses resolucions intervàliques. 1 semitò (esquerra), 1/3 de semitò (centre) i 1/10 de semitò (dreta)

sica moderna, improvisacions, músiques tradicionals, etc.). Com podem, llavors, analitzar aquests enregistraments automàticament? ¿Hi ha alguna manera d'aplicar a enregistraments sonors els mètodes que s'han desenvolupat per descriure partitures?

Primer pas: determinar les notes

El primer que hem de fer és determinar quines notes estan sonant. La transcripció automàtica, consistent en el disseny de sistemes que puguin extreure una partitura a partir d'un fitxer de so, és una de les tasques més complicades amb les quals els investigadors de tecnologia musical s'han trobat mai. Encara que pugui semblar relativament fàcil per a un humà, no hi ha cap sistema automàtic actualment (KLAPURI 2005 fa una revisió exhaustiva de les diverses tècniques) que pugui fer una bona transcripció a partir d'un enregistrament sonor, sobretot quan tenim un gran nombre de notes sonant al mateix temps (com en una orquestra), instruments de percussió (que "embruten" el so en introduir-hi components que no deixen distingir bé les altures), distorsió o efectes de postproducció.

Una alternativa a la transcripció automàtica és l'ús de perfils descriptors de distribució de cromata (que anomenarem *perfils de cromata*). En comptes

d'obtenir totes les notes que s'estan tocant, aquests descriptors representen la presència (o intensitat) relativa de cadascun dels 12 semitons de l'escala cromàtica, tal com mostra la figura 3. Aquesta figura representa els descriptors de cromata per a un fragment de la cançó *Imagine* de John Lennon. Aquests descriptors mostren clarament la melodia de la veu (les notes estan indicades manualment), com també detalls més precisos, com ara els canvis d'afinació, *vibratos* i *glissandi*.

Els descriptors han de complir una sèrie de requisits: representar la distribució de notes tant de senyals monofònics com polifònics, considerar la presència dels harmònics d'un so (de manera que no apareguin com a notes), no estar influïts per la presència de soroll (soroll d'ambient, sons de percussió, etc.), i ser independents de l'instrument, la dinàmica, la freqüència que es fa servir per afinar (respecte de 440 Hz) i altres factors externs a l'altura tonal. Aquests requisits, els hem avaluat quantitativament, per assegurar-nos que funcionen.

Els passos per calcular aquests descriptors es resumeixen en la figura 4.

Aquests descriptors es poden calcular amb diferent resolució temporal i intervàlica, tot proporcionant més o menys detalls del canvi temporal i de freqüència. La figura 5 mostra un exemple de descriptors de cromata calculats

Figura 3: evolució dels descriptors de cromata per a un fragment de la cançó *Imagine* de John Lennon. Fragment sonor (finestra superior) i descriptors amb les notes de la melodia escrites (finestra inferior)

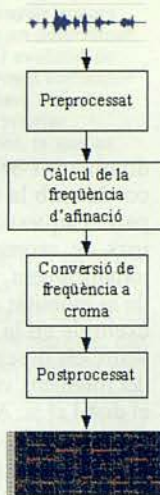

Figura 4: procés per calcular els descriptors de cromata a partir d'un enregistrament

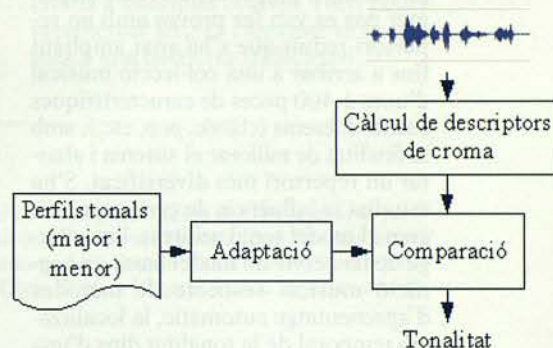

Figura 6: esquema d'anàlisi tonal amb descriptors de cromata

amb tres resolucions intervàliques diferents: 1 semitò (esquerra), 1/3 de semitò (centre) i 1/10 de semitò (dreta). A mesura que augmenta la resolució, es defineixen millor l'afinació de notes dins de cada semitò, com també les petites variacions de freqüències ocasionades per *vibratos* o transicions entre notes.

Segon pas: valorar els acords o la tonalitat

Podem aplicar als descriptors un model basat en perfils tonals (de tonalitat major i menor) que ens permetran valorar de quins acords i de quina tonalitat es tracta, tal com mostra la figura 6.

Aquests perfils tonals representen la rellevància de cadascun dels 12 semitons d'una escala cromàtica major o menor. Carol Krumhansl i els seus col·laboradors van definir aquests perfils a partir de dades provinents d'experiments perceptius (KRUMHANSL, 1990). El procediment va ser el següent: van demanar a un conjunt de persones de puntuar com cadascun dels 12 semitons de l'escala cromàtica "sonava bé" després de sentir un fragment en una determinada tonalitat major o menor, i van obtenir els perfils representats en la figura 7.

Podem observar com la tònica és, tant en tonalitats majors com menors, el grau més rellevant, seguit dels graus

dominant i 3r grau, la qual cosa concorda amb la teoria musical. Si comparem aquests perfils amb els descriptors de cromà, que es calculen automàticament, podem fer una estimació de la tonalitat de la peça. N'apareix un exemple en la figura 8. A dalt podem veure els descriptors de cromà globals del fragment, en què predominen el fa#, el do# i el si. Al mig veiem la similitud d'aquests descriptors amb les tonalitats majors, i a baix, amb les menors. El sistema valora que la tonalitat és de fa# menor, la qual cosa és correcta.

Aquest mètode s'ha avaluat quantitativament, i ha obtingut un percentatge d'encerts proper al 80%. En un primer pas es van fer proves amb un repertori reduït que s'ha anat ampliant fins a arribar a una col·lecció musical d'unes 1.400 peces de característiques i estils diferents (clàssic, pop, etc.), amb la finalitat de millorar el sistema i abastar un repertori més diversificat. S'ha estudiat la influència de certs aspectes, com el model tonal utilitzat, l'avantatge de fer servir un model basat en cognició musical respecte de mètodes d'aprenentatge automàtic, la localització temporal de la tonalitat dins d'una peça musical i la influència de l'estil musical en el model tonal.

Tercer pas: trobar les modulacions

Ja sabem que donar un sol valor de tonalitat per a tota una peça o cançó és una descripció pobre, ja que rarament una peça manté el mateix centre tonal durant tota la durada. El mètode que hem vist anteriorment es pot fer servir en petits segments musicals, tot realitzant una anàlisi de la variació de la tonalitat en el transcurs del temps. Si la durada del segment és petita, obtindrem una estimació de l'acord, i si inclou tota la peça, la tonalitat global. Si el segment és intermedi, trobarem l'evolució de la tonalitat en el decurs de la peça. La figura 9 presenta un programa que mostra en temps real l'evolució dels acords i de la tonalitat d'una peça mitjançant l'anàlisi del so d'entrada (ja sigui amb un micròfon, ja sigui amb la reproducció d'un determinat fitxer de so). Les tonalitats es representen en l'espai gràfic i conceptual anomenat *Harmonic Network*. Es tracta d'un torus (un cos o figura amb forma de "Donuts") desplegat i representat en dues dimensions, que fa que la part inferior connecti amb la superior. En aquesta representació, les tonalitats majors es representen amb lletres majúscules (des d'A fins a G) i les menors amb lletres minúscules (des d'a fins a g), i les tonalitats veïnes (relatives majors i menors, amb relació de quinta i tonalitats paral·leles) es troben a prop, com podem observar en la figura 9.

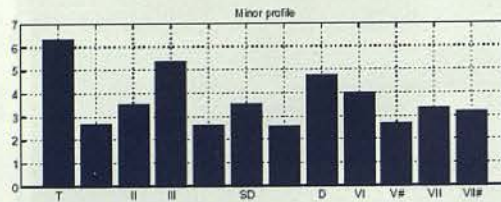
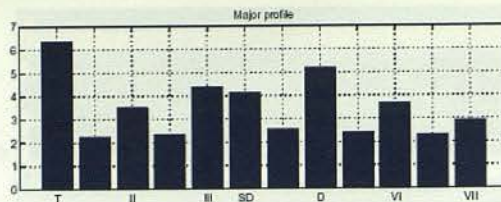

Figura 7: perfils de tonalitat major (esquema superior) i menor (esquema inferior) obtinguts a partir d'experiments perceptius per Carol Krumhansl i col·laboradors (KRUMHANSL, 1990)

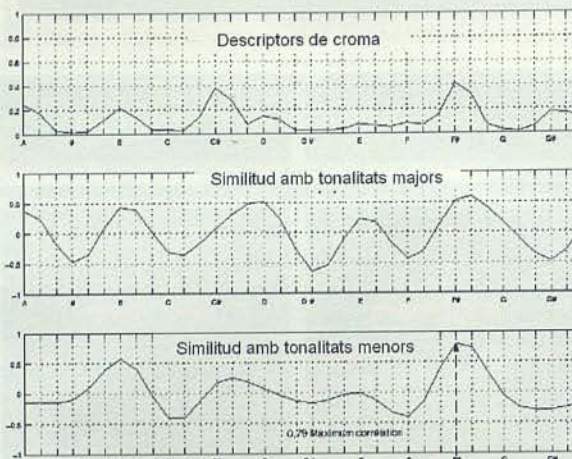

Figura 8: exemple de descripció tonal automàtica per a un fragment de les *Dances hongareses* per a piano de Johannes Brahms, en fa# menor

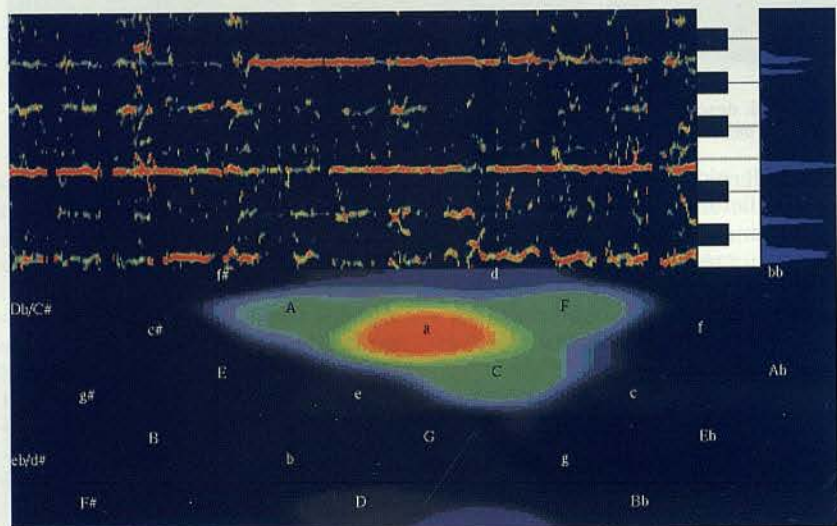

Figura 9: aplicació de visualització de l'evolució de la tonalitat en directe, que mostra en temps reals els descriptors de cromà (a dalt, on veiem més intensitat en el do, mi i la) i la tonalitat estimada (la menor) dins de l'*Harmonic Network* (a baix)

Aquest programa s'ha fet servir en directe, en l'àmbit de concerts corals, la qual cosa ens ha permès verificar que el sistema funciona correctament.

Quart pas: comparar dues peces musicals

Ja hem vist com descriure una sola peça musical, però ¿es pot fer servir aquest sistema per comparar peces i trobar-hi similituds tonals? La figura 10 mostra el resultat de l'anàlisi (evolució dels acords) per a dues versions de la cançó *Imagine* de John Lennon.

Podem observar que les característiques harmòniques (representades per la forma de la corba) no varien; només ha canviat la tonalitat (posició dins de l'*Harmonic Network*), que s'ha adap-

tat a la tessitura del cantant. Això fa que aquest sistema sigui interessant per detectar i analitzar diverses interpretacions de la mateixa obra, i fins i tot com a eina de detecció de plagis. En aquest context, s'ha avaluat recentment la validesa dels descriptors tonals definits anteriorment per trobar versions d'una mateixa obra musical, i s'ha obtingut un percentatge d'encerts del 55% en una petita col·lecció musical (GÓMEZ I HERRERA, 2006).

Conclusions

En aquest article hem presentat un mètode computacional que ajuda a fer una anàlisi tonal d'enregistraments musicals. Aquest mètode combina mètodes d'anàlisi de sub-

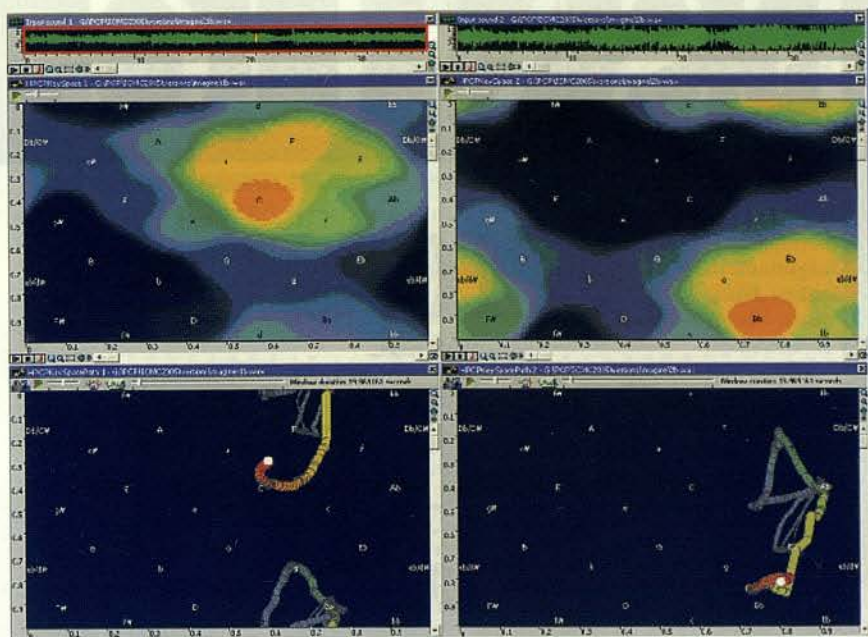

Figura 10: visualització de l'evolució de la tonalitat de dues versions de la cançó *Imagine* de John Lennon. Senyals sonors (a dalt de tot), estimació en un determinat moment de l'acord (al mig) i evolució de l'acord (a baix). El color vermell correspon a l'acord més recent. Com hem vist abans, en la figura de sota, la part inferior connecta amb la part superior, ja que es tracta d'una representació toroidal

models tonals obtinguts a partir d'experiments perceptius en què s'incorpora coneixement musical. Aquesta tec-

nologia facilita l'anàlisi i la visualització de les característiques musicals de peces de les quals no tenim la partitu-

ra, i per tant, pot ser molt útil en el treball musicològic, ja que proporciona una transcripció ajustada de músiques de transmissió oral, improvisacions, etc. Una altra utilitat d'aquest mètode està relacionada amb l'estudi comparatiu de peces diferents, ja que permet trobar automàticament similituds musicals, i fa possible la detecció de diferents interpretacions d'una mateixa obra i, fins i tot, de plagis.

Una línia futura de recerca força prometedora és estendre la descripció de croma a múltiples octaves, i així poder representar altures i apropar-se encara més a una partitura tradicional.

Referències

- EMILIA GÓMEZ. *Tonal description of music audio signals*. Tesi doctoral, Universitat Pompeu Fabra, 2006. <http://mtg.upf.edu/~egomez/thesis>.
- EMILIA GÓMEZ i PERFECTO HERRERA. *The song remains the same: identifying versions of the same piece using tonal descriptors*. International Conference on Music Information Retrieval, Victoria, Canadà, octubre 2006.
- ANSSI Klapuri i Manuel Davy (editors). *Automatic transcription of music*. Nova York: Springer-Verlag, 2006.
- CAROL L. Krumhansl. *Cognitive foundations of musical pitch*. Oxford: Oxford University Press, 1990.

Agraïments

L'autora agraeix a la coral La Fuga, dels Lluïsos de Gràcia la seva participació i provatura del sistema. També vol agrair a Jordi Bonada la seva ajuda per al desenvolupament de l'eina de visualització, i a Perfecto Herrera, Eduard Resina, Enric Guaus i Virginia Luzón les seves aportacions a aquest escrit.

Emilia Gómez és doctora especialitzada en tecnologia musical per la Universitat Pompeu Fabra, professora del Departament de Sonologia de l'ESMUC i investigadora del Grup de Recerca en Tecnologia Musical de la UPF. emilia.gomez@esmuc.net.

Activitats gener 2007

AGENDA ESMUC

Els Concerts de l'Acadèmia

(L'Auditori, Sala Oriol Martorell. Lepant, 150. Barcelona)

Concert de presentació de la Cobla de l'ESMUC Dilluns 29, 19 h

Cobla de l'ESMUC
Manel Camp, piano
Quartet de jazz de l'ESMUC
Marcel Sabaté, director
(Departament de Música Tradicional)

Concert de presentació de l'Orquestra Simfònica de l'ESMUC Dimarts 30, 19 h

Orquestra Simfònica de l'ESMUC
Salvador Mas, director
(Departament de Música Clàssica i Contemporània)

Concert de presentació de la Big Band de l'ESMUC Dimecres 31, 19 h

Big Band de l'ESMUC
Lluís Vidal, director
(Departament de Jazz i Música Moderna)

ARNAL BALLESTER

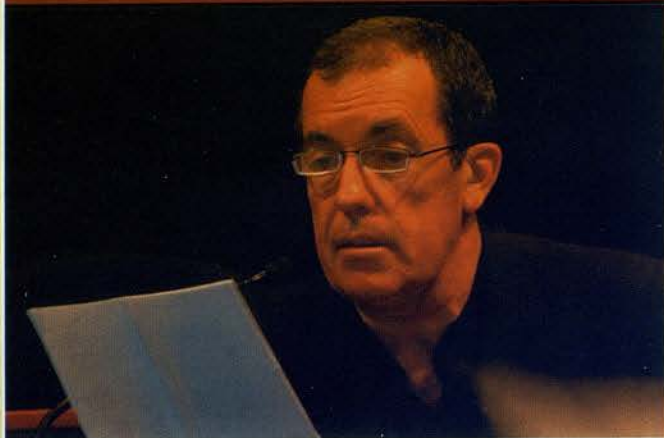
Per consultar totes les activitats: www.esmuc.cat

ESCOLA
SUPERIOR
DE MÚSICA
DE CATALUNYA

Padilla, 155 - Edifici L'Auditori
08013 Barcelona
Tel.: (+34) 933 523 011
Fax: (+34) 933 497 108
A/e: info@esmuc.net
Internet: www.esmuc.cat

MIQUEL PERALES

Miquel de Palol

Escriptor

Autor de la lliçó magistral d'obertura del curs acadèmic 2006-2007

“La música és, per a mi, la primera de les arts”

Melòman reconegut, tenaç i, sobretot, expert. Excel·lent poeta, novel·lista i polemista. L'escriptor Miquel de Palol ha impartit la primera lliçó magistral encarregada per l'ESMUC en el marc de la celebració de l'acte d'obertura del curs acadèmic. De format i concepte similar a l'utilitzat pels centres homòlegs de l'Escola, les universitats, la inauguració del curs de l'ESMUC va servir per posar sobre la taula les reflexions de Palol a l'entorn de l'herència neoplatònica i el progrés científic i la seva influència en el Barroc musical; reflexions que, per ben articulades, concises i arriscades, no van deixar indiferent ningú.

per RUT MARTÍNEZ

–Quina és, en síntesi, la tesi que amaga la teva lliçó magistral?

–En primer lloc, he volgut reivindicar una tradició i assenyalar un fenomen que, tot i no ser exclusiu de la música, apel·la al paper del pas del temps, al rol de la història, i que es basa en el fet que el pas dels anys evidencien que moltes transicions que fins a cert moment ens semblaven que inauguraven tendències, també en tancaven d'altres. D'aquí que la tesi implícita de la meua intervenció sigui que aquest món neoplatònic i, en el fons, hermètic que s'acaba amb la imposició del científisme aristotèlic, potser té ara més possibilitats i més sentit de pervivència i supervivència del que tenia l'any 1750 gràcies a les possibilitats actuals de la tecnologia. Amb això vull dir, per tant, que els mitjans actuals, la tecnologia, fan vàlida aquesta tesi que, sense ànim de messianisme, apunta la possibilitat d'un nou renaixement, en el sentit original del terme bastit al segle XV.

–I està preparada, la nostra societat, per articular aquest nou renaixement?

–A diferència del que havia succeït als segles XIX i XX, vivim en uns temps en què no hi ha una guia disciplinar en cap ordre de coses. No hi ha un tronc central de la filosofia, de l'economia, de la psicoanàlisi, del marxisme... I, per tant, en aquest moment de gran eclecticisme podríem dir que tot és possible. El Renaixement, en el segle XV, es

produceix perquè les condicions socials ho fan possible; és en aquest sentit que considero que els condicionants actuals podrien afavorir a un segon renaixement.

–Una tesi força optimista...

–Sí, però un posicionament que no contrasta amb el sentiment general, sinó que en forma part. Jo no em sento optimista, sinó possibilista. També hem de contemplar, però, que en una generació i mitja tot això se n'hagi anat en orris...

–Què és, per a Miquel de Palol, la música?

–Com ja he escrit altres vegades, per a mi la música és la primera de les arts, la més abstracta, la més general. La música és, de les disciplines artístiques, la que depèn de menys condicionants particulars i això la converteix en més capaç de produir grans sensacions en un nombre més ampli d'éssers humans.

–Sorpresa per l'encàrrec d'aquesta primera lliçó magistral de l'Escola?

–Sorpresa, sí, però principalment il·lusionat per adreçar-me als practicants de l'art que jo aprecio més però que no practico, i parlar-los d'una cosa que ells coneixen millor que jo. Diguem que vaig sentir cert horror sagrat i vaig intentar donar el millor de mi mateix.

–Amb tot, la música és molt present a la teva obra (més enllà, fins i tot, de les referències explícites, com les de la teva darrera novel·la, *Un home vulgar*)...

–La música és la meua gran passió, però no només això, sinó que molt sovint, o gairebé sempre, es converteix

en el meu model formal: les meves construccions, les estructures formals, els plans de viatge per gairebé tot el que escric arrelen, en una gran part, en la música i, en el especial, en la música barroca. Per ser una mica més concrets, en la música instrumental, en el contrapunt, en Bach i els seus antecedents i conseqüents immediats. Bach és el centre d'una galàxia on també hi podríem posar Dietrich Buxtehude, Muffat, Pachelbel, Fischer, Froberger, Carl Philipp Emanuel, Krebs, etc.

–Quan i quina música escoltes?

–N'escolto sempre que puc, de música. Estilísticament, gairebé només escolto aquesta música (barroca) però també la música lleugera actual té un significat molt lligat a l'experiència i la vida. En aquest sentit puc escoltar sense problemes ni prejudicis –vull dir que no sento cap contradicció– els Beatles, Leonard Cohen, Bob Dylan, Lou Reed, etc.

–Segueixes l'actualitat musical del país? Consideres que es viu un bon moment creatiu, artístic?

–Hi ha un fenomen general en el món de la cultura que és el desinterès de les institucions, tant en l'àmbit públic com en el privat. En aquest sentit, estem molt lluny de l'Europa culta. Ara bé, hi ha diversos factors, des d'individualitats (casos com el de Jordi Savall o Pere Ros) fins a instàncies públiques (penso en la mateixa visita a l'ESMUC), que inesperadament fan pensar que no està tot perdut i que es pot mirar al futur amb un optimisme moderat.